

Padělání a pozměňování peněz

Souhrn nominálních hodnot je významnou veličinou pro určení, zda jde o značný či dokonce velký rozsah spáchání činu ve smyslu § 233 odst. 3 písm. b), resp. odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, nejde však o kritérium jediné. Je třeba hodnotit nejen množství a nominální hodnotu padělaných peněz, tj. ve výsledku právě i souhrn nominálních hodnot všech padělaných peněz, ale též další okolnosti spáchání činu. Zejména musí být zohledněna četnost případů padělání peněz či jejich udání jako pravých. S tím souvisí i časové období, po které byl takový čin páchan, tj. zda šlo o čin ojedinělý, či naopak byla trestná činnost páchána dlouhodobě, soustavně, tzv. po živnostensku. Bez významu není ani rozsah místní oblasti zasažené padělkou. Pozornost je třeba dále věnovat kvalitě padělaných peněz a z toho plynoucí pravděpodobnosti jejich úspěšného udání jako pravých. To vše jsou doprovodná kritéria, která je třeba zohlednit při posouzení, zda čin byl spáchán ve značném rozsahu či dokonce v rozsahu velkém.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 5 Tdo 232/2017, ze dne 28.6.2017)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání, které podal obviněný M. S. proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 24. 8. 2016, sp. zn. 5 To 33/2016, jenž rozhodoval jako soud odvolací v trestní věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 1 T 9/2015, tak, že podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. řádu se dovolání obviněného M. S. odmítá.

Z odůvodnění:

I. Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 8. 4. 2016, sp. zn. 1 T 9/2015, byl obviněný M. S. uznán vinným pod body I. a III. výroku o vině zvláště závažným zločinem padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 alinea 1, odst. 3 písm. b) zákona č. [40/2009](#) Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ve zkratce „tr. zákoník“), pod body II./182, 483, 494 zločinem padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 alinea 2 tr. zákoníku a pod bodem II. přečinem podvodu podle § 209 odst. 1 tr. zákoníku. Za tyto trestné činy mu byl podle § 233 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání 5 a půl roku, pro jehož výkon byl zařazen podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku do věznice s ostrahou. Podle § 80 odst. 1, 2 tr. zákoníku byl obviněnému uložen také trest vyhoštění na dobu neurčitou. Podle § 228 odst. 1 tr. řádu byla obviněnému uložena povinnost, aby s dalším obviněným Š. B., který byl tímž rozsudkem také odsouzen, společně a nerozdílně uhradil poškozené Komerční bance, a. s., IČ: 45317054, se sídlem Praha 1, Na Příkopě 33/969, na náhradu škody částku ve výši 18 500 Kč. Tímto rozsudkem byl obviněný M. S. (spolu s obviněným Š. B.) podle § 226 písm. c) tr. řádu zproštěn obžaloby krajského státního zástupce v Brně ze dne 3. 8. 2015, sp. zn. 1 KZV 26/2014, pro skutky popsané pod body A/734 a 745 obžaloby, neboť nebylo prokázáno, že je spáchali obvinění. Podle § 229 odst. 3 tr. řádu byla poškozená Komerční banka, a. s., odkázána se zbytkem svého nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

2. Uvedených trestných činů se podle tohoto rozsudku (zjednodušeně uvedeno) dopustil obviněný M. S. tím, že spolu s obviněným Š. B. pod bodem I. výroku o vině v blíže nezjištěné době, nejméně však v období od 28. 3. 2010 do 13. 11. 2012, v T. v ulici Š. a na dalších blíže nespecifikovaných místech ve Slovenské republice vyhotovili české peněžní prostředky bez oprávnění s použitím zařízení a

materiálů, které nebyly původně určené k výrobě peněz, a s cílem, aby vypadaly a byly užity jako pravé, a to konkrétně 782 ks bankovek v nominální hodnotě 500 Kč, jak je uvedeno v tabulce č. 1 v této části výroku o vině. Spoluobviněný Š. B. pak sám vyhotovil dalších 153 ks bankovek (tabulka č. 2). Tyto bankovky následně nejméně ve 30 případech na různých místech České republiky uvedli do oběhu tím způsobem, že jimi zaplatili nákup různého zboží a vrácené pravé peněžní prostředky si ponechali pro svou osobní potřebu. Tímto jednáním způsobili blíže nezjištěným poškozeným škodu ve výši 15 000 Kč. Ve zbytku popsanych případů uvedli padělané bankovky do oběhu blíže nezjištěným způsobem. Kdy a na jakých místech došlo k následnému zajištění padělaných bankovek, vyplývá z tabulky č. 1, jež je součástí výroku o vině.

3. Obviněný M. S. byl pod bodem II. výroku o vině spolu s obviněným Š. B. uznán vinným tím, že v blíže nezjištěné době, nejméně v období od 1. 10. 2011 do 13. 4. 2014, v T. a na dalších místech Slovenska obviněný Š. B. vyhotovil 564 ks bankovek v nominální hodnotě 1 000 Kč, z nichž 3 kusy od něj následně převzal obviněný M. S. a s vědomím, že se jedná o padělky, je na různých místech České republiky v případech popsanych pod body 182, 483 a 494 uvedl do oběhu. Další pasáže tohoto výroku se týkaly výhradně obviněného Š. B.

4. Skutek pod bodem III. spočívá v tom, že obviněný M. S. spolu s obviněným Š. B. v blíže nezjištěné době, nejméně od 28. 3. 2010 do 13. 11. 2012 vyhotovili bez oprávnění a s cílem, aby vypadaly a následně byly užity jako pravé, 8 ks bankovek v nominální hodnotě 500 Kč označených sériových čísel.

5. Proti shora uvedenému rozsudku podali oba obvinění odvolání, o nichž rozhodl Vrchní soud v Olomouci ve veřejném zasedání konaném dne 24. 8. 2016 rozsudkem pod sp. zn. 5 To 33/2016 následovně. Z podnětu odvolání obviněného M. S. tento soud zrušil částečně rozsudek soudu prvního stupně podle § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. řádu ve výroku o vině pod bodem II., v celém výroku o trestu a ve výroku o náhradě škody. Podle § 259 odst. 3 tr. řádu současně sám ve věci rozhodl tak, že uznal obviněného M. S. vinným zločinem padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 alinea 2 tr. zákoníku, přičemž upravil popis tohoto skutku. Za tento trestný čin a za zvláště závažný zločin padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 alinea 1, odst. 3 písm. b) tr. zákoníku, ohledně něhož zůstal napadený rozsudek ve výrocích o vině pod body I. a III. nezměněn, uložil obviněnému podle § 233 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku úhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 5,5 roku, pro jehož výkon byl obviněný zařazen podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku do věznic s ostrahou. Podle § 80 odst. 1, 2 tr. zákoníku byl obviněnému uložen trest vyhoštění na dobu neurčitou. Podle § 228 odst. 1 tr. řádu byla obviněnému M. S. uložena povinnost společně a nerozdílně s obviněným Š. B. nahradit poškozené Komerční bance, a. s., škodu ve výši 18 500 Kč. Jinak zůstal napadený rozsudek soudu prvního stupně ohledně obviněného M. S. nedotčen. Odvolání obviněného Š. B. bylo podle § 256 tr. řádu zamítnuto.

II. Dovolání obviněného

6. Proti uvedenému rozsudku Vrchního soudu v Olomouci podal obviněný M. S. prostřednictvím svého obhájce dovolání, a to z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu. Tento dovolací důvod spatřoval v nesprávném hmotněprávním posouzení znaků subjektivní a objektivní stránky skutkové podstaty zvláště závažného zločinu padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 alinea 1, odst. 3 písm. b) tr. zákoníku, pro který byl odsouzen pod body I. a III. výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně.

7. Obviněný především s odkazem na odbornou literaturu a judikaturu namítl, že nebyl naplněn znak „značného rozsahu“ uvedený v § 233 odst. 3 písm. b) tr. zákoníku. Soudy nižších stupňů vzaly za prokázané, že se obviněný M. S. podílel na padělání 790 ks bankovek v nominální hodnotě 500 Kč,

tedy v celkové hodnotě 395 000 Kč. Tato částka však podle obviněného nedosahuje výše značné škody, resp. značného prospěchu, jak je definována v § 138 odst. 1, 2 tr. zákoníku, v němž zákonodárce počítá s částkou nejméně 500 000 Kč. Z této částky je podle obviněného třeba vycházet i při výkladu znaku „rozsahu“ ve smyslu ustanovení § 233 odst. 3 písm. b) tr. zákoníku. Nedostačuje tak podle něj padělání peněz v souhrnné hodnotě 395 000 Kč, což je pouze 79 % z uvedené zákonodárcem předpokládané částky.

8. Obviněný dále namítl, že nesouhlasí se skutkovými zjištěními soudů nižších stupňů, které se týkaly soustavného a déletrvajícího páchání předmětné trestné činnosti. Obviněný se dlouhodobě zdržoval ve Švýcarsku, kde měl stabilní a poměrně vysoký příjem, a proto páchání trestné činnosti nemohlo být trvalejšího či soustavného rázu. Soudy nižších stupňů se tím ale vůbec nezabývaly, navíc opomenuly důkazy týkající se jeho výdělečné a podnikatelské činnosti. Dlouhodobost nemůže být prokázána ani třemi záznamy z bezpečnostních kamer.

9. Obviněný dále měl za to, že došlo k porušení zásady „ne bis in idem“, neboť pro identickou trestnou činnost zjištěnou na základě domovních prohlídek a záznamů telekomunikačního provozu mezi oběma obviněnými byl již dříve pravomocně odsouzen rozsudkem Okresního soudu ve Zvolenu, sp. zn. 1 T 5/2015, ze dne 25. 2. 2015.

10. Namítl také nesprávné posouzení přitěžujících okolností uvedených v § 42 písm. n) a p) tr. zákoníku. Nebyl podle něj důvod vyčleňovat části jednání do různých bodů, když šlo o pokračování v trestném činu, není ani recidivistou, neboť byl odsouzen jen citovaným rozsudkem Okresního soudu ve Zvolenu, sp. zn. 1 T 5/2015, ze dne 25. 2. 2015, až po jednání, jež je mu v tomto řízení kladeno za vinu.

11. S ohledem na výše uvedené obviněný proto navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 24. 8. 2016, sp. zn. 5 To 33/2016, i rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 8. 4. 2016, sp. zn. 1 T 9/2015, a věc přikázal Krajskému soudu v Brně k novému projednání a rozhodnutí.

III. Vyjádření k dovolání a replika

12. Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství ve svém vyjádření k dovolání obviněného nesouhlasil s tím, že by nebyl naplněn znak „značného rozsahu“. Obviněný podle něj kladl přehnaný důraz na nominální hodnotu padělků a pominul, že znak „značného rozsahu“ se neomezuje na nominální hodnotu padělaných bankovek, nýbrž je třeba jej posuzovat především z hlediska počtu padělaných bankovek a z hlediska doby, po kterou byla trestná činnost páchána. Proto státní zástupce souhlasil se závěry soudů, že „značný rozsah“ byl naplněn vzhledem k počtu 800 ks padělků a k relativně dlouhému období, po které obviněný páchal trestnou činnost. Nominální hodnota bankovek 395 000 Kč sice nekoresponduje s hranicí „značné škody“ ve smyslu § 138 odst. 1 tr. zákoníku, uvedené dva pojmy se ale nekryjí a citované ustanovení nelze užít. Rozsah činu je třeba dovozovat z více kritérií, nikoliv pouze z nominální hodnoty padělků.

13. Námitky obviněného ohledně pobytu ve Švýcarsku a existence stabilního příjmu shledal státní zástupce nedůvodnými a konstatoval, že je ani nelze podřadit pod žádný ze zákonných dovolacích důvodů. I kdyby byly tyto skutečnosti prokázány, nekolidovaly by se závěry soudů o jeho vině, natož aby s nimi byly v extrémním rozporu. Taková varianta by totiž nevylučovala návraty obviněného a páchání trestné činnosti i v průběhu takového dlouhého období. Proto pokud soud neprovedl další důkazy týkající se výdělečné činnosti obviněného a jeho pobytu v zahraničí, nejednalo se o důkazy opomenuté, neboť by nijak nemohly přispět ke zjištění skutkového stavu potřebného k řádnému rozhodnutí o vině (šlo by o důkazy nadbytečné).

14. Státní zástupce také zcela odmítl námitku, že dotčená rozhodnutí porušila zásadu „ne bis in idem“ vzhledem k pravomocnému odsouzení obviněného rozsudkem Okresního soudu ve Zvolenu ze dne 25. 2. 2015, sp. zn. 1 T 5/2015, neboť v předmětné věci nejde o odsouzení pro totožný skutek.

15. Výtky nenaplnění přitěžujících okolností podle § 42 písm. n) a p) tr. zákoníku se týkají nepřiměřenosti trestu, které nelze pod uplatněný ani žádný jiný dovolací důvod podřadit (k tomu odkázal na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 7. 2014, sp. zn. 11 Tdo 817/2014, a ze dne 19. 2. 2003, sp. zn. 5 Tdo 149/2003).

16. Z odůvodnění rozhodnutí soudů nižších stupňů nelze dovodit ani existenci extrémního nesouladu mezi provedenými důkazy a učiněnými skutkovými zjištěními. Naopak soudy postupovaly v souladu s pravidly zakotvenými v § 2 odst. 5, 6 tr. řádu a odůvodnění jejich rozhodnutí splňují požadavky zakotvené v § 125 odst. 1 tr. řádu.

17. S ohledem na shora uvedené navrhl státní zástupce dovolání odmítnout podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. řádu jako zjevně neopodstatněné. Současně souhlasil, aby Nejvyšší soud učinil rozhodnutí v neveřejném zasedání, a to i pro případ odlišného stanoviska Nejvyššího soudu.

18. Vyjádření Nejvyššího státního zastupitelství bylo k případné replice zasláno obhájci obviněného, který tohoto práva využil. Obviněný setrval na svém dovolání, se stanoviskem státního zástupce nesouhlasil. Znovu odkázal na odbornou literaturu a podotkl, že je třeba zohlednit při posuzování okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby podle § 233 odst. 3 písm. b) tr. zákoníku tři kritéria, a to zejména počet padělaných bankovek, jejich nominální hodnotu a dobu páchaní trestné činnosti. Z kombinace těchto tří faktorů v daném případě podle obviněného vyplývá, že značný rozsah spáchání činu nebyl naplněn. K tomu obviněný zopakoval též své výhrady, že trestnou činnost nepáchal po delší dobu a soustavně. Znovu rozebral důkazní situaci.

IV. Posouzení důvodnosti dovolání

a) Obecná východiska

19. Nejvyšší soud nejprve zjistil, že jsou splněny všechny formální podmínky pro konání dovolacího řízení a zabýval se otázkou povahy a opodstatněnosti uplatněných námitek ve vztahu k označenému dovolacímu důvodu.

20. Dovolání je svou povahou mimořádným opravným prostředkem, který na rozdíl od odvolání není možné podat z jakéhokoli důvodu, ale jen z některého z taxativně vymezených důvodů v § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. řádu, resp. v § 265b odst. 2 tr. řádu. Podání dovolání z jiného důvodu je vyloučeno. Přitom nestačí, aby zákonný dovolací důvod byl jen formálně deklarován, ale je třeba, aby námitky dovolatele takovému důvodu svým obsahem odpovídaly.

21. Obecně lze konstatovat, že dovolání z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu je možno podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Jde tedy o nesprávný výklad a použití norem trestního práva hmotného, případně na něj navazujících hmotněprávních norem jiných právních odvětví. Podstatou je vadné uplatnění příslušných ustanovení hmotného práva na skutkový stav zjištěný soudem prvního a druhého stupně. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu je dán zejména tehdy, jestliže skutek, pro který byl obviněný stíhán a odsouzen, vykazuje znaky jiného trestného činu, než jaký v něm spatřovaly soudy nižších stupňů, anebo nenaplnuje znaky žádného trestného činu. Nesprávné právní posouzení skutku může spočívat i v tom, že rozhodná skutková zjištění sice potvrzují spáchání určitého trestného činu, ale soudy nižších stupňů přesto dospěly k závěru, že nejde o trestný čin,

ačkoli byly naplněny všechny jeho zákonné znaky. Tento dovolací důvod ovšem nespočívá v případném procesním pochybení soudů nižších stupňů ani v tom, že se dovolatel sice domáhá použití norem hmotného práva, ale na takový skutek, k němuž dospěl vlastní interpretací provedených důkazů, které soudy prvního a druhého stupně vyhodnotily odlišně od názoru dovolatele. Dovolání s poukazem na citovaný důvod tudíž nemůže být založeno na námitkách proti tomu, jak soudy hodnotily důkazy, jaká skutková zjištění z nich vyvodily, jak postupovaly při provádění důkazů, v jakém rozsahu provedly dokazování apod. Dovolání je koncipováno jako mimořádný opravný prostředek a je tudíž určeno k nápravě pouze závažných právních vad pravomocných rozhodnutí.

22. Nejvyšší soud dále ve vztahu k dovolání obviněného zdůrazňuje, že prakticky se všemi námitkami, které obviněný přednesl, se řádně vypořádal již soud prvního stupně, a protože byly i obsahem podaného odvolání, zabýval se jimi též odvolací soud. Přitom dovolání, v němž obviněný opakuje námitky, kterými se snažil zvrátit již rozhodnutí soudu prvního stupně a jimiž se odvolací soud zabýval a vypořádal se s nimi náležitým a dostatečným způsobem, Nejvyšší soud zpravidla odmítne jako zjevně neopodstatněné (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2002, sp. zn. 5 Tdo 86/2002, uveřejněné pod č. T 408. ve svazku 17 Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, který vydávalo Nakladatelství C. H. Beck, Praha).

b) Námitky nepřipustné a neodpovídající uplatněnému dovolacímu důvodu

23. Předně je třeba uvést, že obviněný uplatnil v převážné většině (až na níže uvedenou výhradu k výkladu pojmu „značný rozsah“) námitky, které jsou nepřipustné a neodpovídají uplatněnému ani žádnému jinému dovolacímu důvodu. Ovšem i v rámci nesouhlasu s výkladem pojmu značný rozsah žádal dovolatel subsumpci právní normy na jiný než soudy zjištěný skutkový stav, což je nepřipustné. Obviněný totiž značnou částí svých námitek brojil proti rozsahu provedení dokazování, proti hodnocení důkazů a utvoření skutkového stavu, z něhož soudy nižších stupňů vycházely při aplikaci právní normy. Takové procesní a skutkové námitky ovšem nelze podřadit pod uplatněný ani žádný jiný dovolací důvod, jak bylo rozvedeno shora.

24. To se týká především obrany obviněného, že nemohl spáchat ve zjištěném období trestnou činnost, protože se pracovně zdržoval ve Švýcarsku, kde měl pravidelný příjem, takže neměl potřebu páchat hospodářskou trestnou činnost za účelem zajištění svých příjmů. Výtkami obviněného uplatněnými již v předchozích stádiích řízení se zabývaly soudy nižších stupňů, které na ně reagovaly v odůvodnění svých rozsudků (soud prvního stupně na str. 70-71 mimo jiné s tím, že ze samotné výpovědi obviněného nevyplývá, že by ve sledovaném období trávil veškerý čas bez výjimky v zahraničí, nýbrž občas se do Slovenské republiky vracel, nadto přítomnost obviněného v České republice je ve třech případech prokázána záznamy bezpečnostních kamer, tuto argumentaci uznal i soud druhého stupně na str. 67 odůvodnění svého rozsudku). Taková námitka, kterou obviněný brojí proti skutkovým závěrům soudů nižších stupňů, neodpovídá dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu (a to ani pro účely prokázání dlouhodobosti páchaní činu jako jednoho z kritérií pro posouzení jeho rozsahu, jak bude vysvětleno dále).

25. Stejně tak nepřipustné a uplatněnému dovolacímu důvodu neodpovídající jsou námitky obviněného, kterými brojí proti rozsahu provedení dokazování (týkají se též uvedené otázky dlouhodobosti páchaní trestné činnosti). Obviněný vytýkal soudům nižších stupňů, že opomněly jím navržené důkazy vztahující se k jeho výdělečné činnosti ve Švýcarsku, popř. předtím podnikatelské činnosti na Slovensku. Obviněný je oprávněn navrhopvat důkazy, ovšem o tom, zda je provede či nikoliv, rozhoduje soud, který přitom musí zvažovat, zda a v jakém rozsahu je potřebné provést dokazování tak, aby byl zjištěn skutkový stav, který následně právně kvalifikuje. Posuzuje tak i důvodnost návrhů na doplnění dokazování, není jeho povinností akceptovat jakýkoli důkazní návrh. Jestliže však soud odmítne provést důkaz navržený stranami, musí o takovém návrhu rozhodnout a

vysvětlit, proč jeho provedení nepovažoval za nezbytné či přínosné pro výsledek řízení. V posuzované věci z odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně na str. 70 a 71 vyplývá, že soud se návrhy obviněného zabýval, další důkazy provádět nechtěl, neboť ani potvrzení další výdělečné činnosti ve Švýcarsku i v jiných než dosud prokázaných obdobích by nemohlo nic změnit na jeho závěrech, že to byl obviněný, kdo padělal peníze a popřípadě je též udával jako pravé, a to způsobem popsáním ve výroku rozsudku soudu prvního stupně. Vycházel totiž z toho, že obviněný ani podle své výpovědi netrval veškerý čas ve Švýcarsku, ale že se vracel na Slovensko, kdy také měl příležitost peníze padělat a následně je i udat, což je doloženo i kamerovými záznamy vztahujícími se k bodu II. výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně. Nadto obviněný ani v hlavním líčení k dotazu soudu neměl návrhy na doplnění dokazování, jak vyplývá z protokolů o hlavním líčení ze dne 16. 3. 2016 a též ze dne 8. 4. 2016. V odvolacím řízení pak navrhl provést důkaz listinami týkajícími se jeho podnikání předtím, než začal pracovat ve Švýcarsku, odvolací soud mu vyhověl, avšak z jejich obsahu nezjistil žádné pro rozhodnutí podstatné skutečnosti, jak též vyplývá z odůvodnění napadeného rozsudku. V tomto směru je sice možno dát obviněnému za pravdu, že soud druhého stupně měl těmto listinám věnovat více pozornosti v odůvodnění svého rozhodnutí, nicméně vzhledem k tomu, že žádný z těchto důkazů nemá přímou souvislost s projednávanými skutky a nijak je ani neprokazuje ani nevyvrací, neboli nemá ve vztahu k nim vypovídací potenci a soud je ani provést nemusel, jde jen o formální vadu odůvodnění, která na správnosti závěrů soudu druhého stupně nemá žádný vliv. Důkazním prostředkům, jejichž provedení v odvolacím řízení zamítl, se naopak soud druhého stupně dostatečně věnoval na str. 64 odůvodnění svého rozsudku.

26. Nejvyšší soud nepovažuje za opodstatněnou ani odpovídající deklarovanému dovolacímu důvodu námitku obviněného týkající se tvrzeného porušení principu „ne bis in idem“ (nikoli dvakrát v téže věci). Není totiž pravdou, že by obviněný byl v tomto řízení stíhán a odsouzen pro týž skutek či skutky, pro jaké byl odsouzen rozsudkem Okresního soudu ve Zvolenu ze dne 25. 2. 2015, sp. zn. 1 T 5/2015 (ve spisu na č. l. 2070-2075), jímž byl uznán vinným dvěma skutky spočívajícími v padělání švýcarských franků v letech 2013 až 2014 a porušování práv k ochranné známce, označení původu výrobku a obchodnímu jménu ve vztahu k přechovávání prostředků k padělání ochranné známky Adidas a prodeji oblečení s touto ochrannou známkou. Skutky projednávané v obou trestních věcech (na Slovensku a v České republice v tomto trestním řízení), jakkoliv se týkají padělání peněz, nejsou ani zčásti totožné, a to ani co do jednání, ani co do následku. V obou případech jde o padělání různých bankovek dokonce i různých měn, takže řízením ve Slovenské republice nebyla padělatelská činnost obviněného M. S. zdaleka vyčerpána a odsouzením pro tuto část rozhodně nevznikla překážka věci rozsouzené ohledně jakéhokoliv předcházejícího padělání peněz, pro které byl stíhán a odsouzen v tomto trestním řízení v České republice.

27. Uplatněnému dovolacímu důvodu uvedenému v § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu rozhodně neodpovídají ani další námitky obviněného ohledně naplnění obecně přitěžujících okolností a přiměřenosti uloženého trestu. Samotný výrok o trestu pro chybnou aplikaci hmotněprávních norem lze napadat zásadně jen prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. řádu, jímž je uložení nepřipustného druhu trestu nebo uložení trestu ve výměře mimo zákonnou trestní sazbu. Tento dovolací důvod obviněný neuplatnil a ani takové námitky nevyplývají z obsahu samotného dovolání, neboť zjevně ani nepřicházely v úvahu. Pokud byl uložen přípustný druh trestu ve výměře v rámci zákonné trestní sazby, jak se stalo v posuzované věci, nelze cestou dovolání namítat nepřiměřenost trestu, a to ani s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu (k tomu srov. rozhodnutí č. [22/2003](#) Sb. rozh. tr.). Opačný názor by byl v rozporu s povahou dovolání jako mimořádného opravného prostředku a činil by z dovolání v podstatě jen další odvolání. Otázka přiměřenosti trestu je sice záležitostí týkající se aplikace hmotného práva, avšak přesto není možné ji podřazovat pod ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, a to ani pokud jde o variantu jiného nesprávného hmotněprávního posouzení (míněno je totiž jiné než právní posouzení skutku). Vyplývá to ze vzájemného poměru dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. řádu. Oba

tyto dovolací důvody mají hmotněprávní povahu, první je obecným a druhý zvláštním hmotněprávním dovolacím důvodem stanoveným jen ve vztahu k výroku o uložení trestu. Z toho logicky vyplývá, že samotný výrok o uložení trestu může být napadán pouze s použitím druhého z nich, jímž ovšem není nepřiměřenost trestu. Připustit námitky ohledně přiměřenosti trestu jako dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu by znamenalo popření smyslu ustanovení § 265b odst. 1 písm. h) tr. řádu, které by se stalo nefunkčním, bylo by bezpředmětné a nemělo by žádný smysl, neboť uložení nepřijatelného druhu trestu a uložení trestu ve výměře mimo zákonnou trestní sazbu by vždy bylo jiné nesprávné hmotněprávní posouzení ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu.

c) K zvlášť závažnému zločinu padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 alinea 1, odst. 3 písm. b) tr. zákoníku

28. Zvlášť závažného zločinu padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 alinea 1, odst. 3 písm. b) tr. zákoníku se dopustí, kdo padělá nebo pozmění peníze v úmyslu udat je jako pravé nebo platné anebo jako peníze vyšší hodnoty, a spáchá takový čin ve značném rozsahu. Z více alternativ uvedených v této skutkové podstatě bylo (pod body I. a III. výroku rozsudku soudu prvního stupně) obviněnému kladeno za vinu, že „padělal peníze v úmyslu udat je jako pravé a spáchal takový čin ve značném rozsahu“. Obviněný ve vztahu k právní kvalifikaci skutku vytýkal, že nebyl naplněn znak podmiňující použití vyšší trestní sazby v podobě značného rozsahu spáchání činu. Proti tomu, že byly naplněny znaky základní skutkové podstaty tohoto trestného činu, nic konkrétního ve svém dovolání nenamítal, stejně tak nebrojil ani proti naplnění znaků skutkové podstaty zločinu padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 alinea 2 tr. zákoníku, který byl spatřován ve skutku popsaném pod bodem II. výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně a následně i soudu odvolacího. Proto se ani Nejvyšší soud nebude věnovat výkladu jednotlivých znaků základní skutkové podstaty citovaného trestného činu a odkazuje na přílehlavý výklad soudů nižších stupňů (zejména str. 73 a následující rozsudku soudu prvního stupně).

29. Nejvyšší soud se proto dále vyjádří jen k výkladu okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby v podobě spáchání činu ve značném rozsahu, neboť výhrady proti závěrům soudů nižších stupňů ohledně tohoto znaku učinil obviněný předmětem dovolacího řízení. I v tomto směru lze však souhlasit se správnými závěry soudů nižších stupňů (srov. zejména str. 74 rozsudku soudu prvního stupně a str. 69 rozsudku soudu druhého stupně).

30. Zákonodárce pro kvantifikaci určitých trestných jednání a pro současné odlišení jejich typové závažnosti používá různé pojmy, jako je škoda, prospěch, hodnota, náklady, popř. újma, rozsah apod. s adjektivy jako nikoli nepatrný, malý, větší, značný, velkého rozsahu. Jen některá z uvedených kvantifikačních kritérií jsou však spojena s určitým finančním obnosem, jak vyplývá z § 138 tr. zákoníku (jde o škodu, prospěch, náklady k odstranění poškození životního prostředí a hodnotu věci), pro adjektivum „značný“ pak stanoví spodní hranici 500 000 Kč. Dosažení alespoň uvedené částky je přímo určující pro vymezení výše škody podle § 138 odst. 1 tr. zákoníku, ve vztahu k určení výše prospěchu, nákladů k odstranění poškození životního prostředí a hodnoty věci se této částky užije obdobně, jak vyplývá z § 138 odst. 2 tr. zákoníku. Zákonodárce, ač si byl dobře vědom, že užívá týchž adjektiv i u jiných kvantifikačních znaků (např. právě „rozsah“ či „újma“), záměrně pro ně nestanovil ani obdobné užití ustanovení § 138 odst. 1 tr. zákoníku (výklad § 138 odst. 1, 2 tr. zákoníku a contrario), neboť pro naplnění těchto znaků hrají zásadní roli zcela, převážně či alespoň též i jiná hlediska, která nejsou jednoduše vyjádřitelná určitou peněžní částkou (může jít o délku páčání činnosti, množství útoků, velikost zasažené oblasti, počet obětí apod.).

31. Znak rozsahu trestné činnosti (a to i s různými adjektivy, která jsou jinak uvedena v § 138 odst. 1 tr. zákoníku) užil zákonodárce jako obecně přitěžující okolnost v § 42 písm. m) tr. zákoníku, dále pak

i jako typový znak, ať základní skutkové podstaty, či jako okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby v ustanoveních zvláštní části trestního zákoníku, která směřují k ochraně různých objektů, byť nejpočetnější z nich jsou zařazeny v hlavě VI (trestné činy hospodářské), např. § 234 odst. 4 písm. b), resp. odst. 5 písm. b), § 240 odst. 1, odst. 2 písm. c), odst. 3 písm. a), § 246 odst. 2 písm. a), § 251 odst. 1, § 268 odst. 3 písm. b) a odst. 4 písm. b), dále též v hlavě VII (trestné činy obecně nebezpečné), např. § 279 odst. 4 písm. b), § 280 odst. 3 písm. b), § 281 odst. 2 písm. b), § 283 odst. 2 písm. c) a d), odst. 3 písm. c) a d), v hlavě VIII (trestné činy proti životnímu prostředí), např. § 293 odst. 1 a § 298 odst. 2 písm. c), lze je však nalézt i v hlavě IX (trestné činy proti České republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci), např. § 311 odst. 1 písm. e), odst. 2 písm. d) a § 316 odst. 3 písm. c), dokonce i v hlavě X (trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných), např. § 342 odst. 1 a v hlavě XII (trestné činy vojenské), v § 410 odst. 1. Dále pojem „rozsah“ s adjektivem „nikoli malý“ užil zákonodárce i pro použití finančních prostředků v § 212 odst. 2 tr. zákoníku.

32. Jen spíše výjimečně lze při výkladu těchto kvantifikačních kritérií jednoduše vycházet z analogického užití § 138 odst. 1 tr. zákoníku, resp. z finančních částek tam uvedených, pokud v takových případech jde zásadně o použití peněžních prostředků, o finanční rozsah spáchání činu a jiná než finanční hlediska zde nemají význam. Tak je tomu při výkladu rozsahu spáchání tzv. daňového podvodu podle § 240 tr. zákoníku (k tomu srov. Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, str. 2430 s 2434; shodně Draštík, A., Fremr, R., Durdík, T., Růžička, M., Sotolář, A. a kol. Trestní zákoník. Komentář. II. díl. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, str. 1683, 1686, z judikatury též rozhodnutí č. 20/2002-I. Sb. rozh. tr.), podobně je tomu i v případech výkladu znaku rozsahu použití finančních prostředků v § 212 odst. 2 tr. zákoníku (Šámal, P. a kol., Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha: 2012, str. 2125; Draštík, A., Fremr, R., Durdík, T., Růžička, M., Sotolář, A. a kol. Trestní zákoník. Komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, str. 1278).

33. V jiných případech však takový postup užit nelze a částky uvedené v § 138 odst. 1 tr. zákoníku mohou hrát roli jen podpůrnou, subsidiární, anebo dokonce ani takovou roli mít nemohou. Například v případě jednání ve stanoveném větším rozsahu u přečinu porušení mezinárodních sankcí podle § 410 odst. 1 tr. zákoníku se hledisko finanční kvantifikace vůbec nemůže uplatnit, neboť jde o rozsah porušení příkazu, zákazu či omezení, a to z hlediska četnosti porušení, popř. závažnosti příkazu, zákazu či omezení, anebo škodlivosti či nebezpečnosti takového porušení apod. Jen marginální roli mohou hrát finanční hlediska při posouzení rozsahu spáchání činu například u přečinu neoprávněného zaměstnávání cizinců podle § 342 odst. 1 tr. zákoníku, kde se vychází primárně z výsledků provozované činnosti, množství zaměstnaných osob, délky jejich zaměstnání, formy a četnosti nábory zaměstnanců, ale i výše dosaženého zisku (jen zde jde o finanční kritérium). Podobně je tomu při výkladu rozsahu spáchání přečinu neoprávněného podnikání podle § 251 odst. 1 tr. zákoníku, kde významnou roli hraje (vedle dalších kritérií) časové hledisko spáchání činu (srov. rozhodnutí č. 5/1996 Sb. rozh. tr., které žádá délku spáchání v trvání alespoň 6 měsíců), hledisko zisku je jen podpůrné, postihovat jako trestný čin lze i neoprávněné podnikání ztrátové. Výkladu pojmu rozsahu spáchání trestného činu se judikatura opakovaně věnovala zejména u drogových deliktů, a sice u trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 tr. zákoníku, přičemž finanční kritéria ani zde nejsou určující, stěžejní je především množství účinných látek, významná, avšak spíše podpůrná jsou i další hlediska jako délka období páchání trestného činu, finanční obnos za drogu utržený, okruh osob, pro něž byla droga určena, či jiné okolnosti (srov. k tomu z poslední doby zejména rozhodnutí č. 1/2006, 12/2011 a 44/2013 Sb. rozh. tr. a stanovisko č. [15/2014](#) Sb. rozh. tr.).

34. Již z uvedeného je patrná značná variabilita hledisek, která je třeba zohlednit pro stanovení rozsahu spáchání každého trestného činu, neboť tato hlediska se u různých typů trestných činů budou značně lišit i s ohledem na různorodost jejich typových znaků a míru jejich významu pro

posouzení jednání jako trestného činu.

35. Jedním z typově podobných trestných činů k nyní projednávanému padělání a pozměnění peněz podle § 233 tr. zákoníku je hned následující trestný čin neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 tr. zákoníku, který má stejný druhový objekt (a blízký individuální) a některé znaky objektivní stránky skutkové podstaty. Znak rozsahu spáchání činu se s ohledem na nejednoznačnou rozhodovací praxi senátů Nejvyššího soudu (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2016, sp. zn. 6 Tdo 463/2016) v nedávné době věnoval i jeho velký senát trestního kolegia, který v usnesení ze dne 24. 5. 2017, sp. zn. 15 Tdo 1491/2016, dospěl k následujícím závěrům. V případě trestného činu, k němuž došlo použitím zařízení sloužícího ke sběru, uchování a přenosu dat z platebních karet (tzv. skimmovacího zařízení), je nutno otázku, zda byl tento čin spáchán „ve značném rozsahu“ [§ 234 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku] nebo „ve velkém rozsahu“ [§ 234 odst. 5 písm. b) tr. zákoníku], vždy posoudit na základě širšího spektra kritérií, a to podle konkrétních okolností případu. Základním hlediskem je sice počet padělaných nebo pozměněných platebních prostředků, avšak nikoli vyčerpávajícím. Dalšími kritérii s přihlédnutím k dosaženému vývojovému stadiu daného trestného činu, resp. pokračování v něm, jsou též: a) rozsah zjištěných dat k platebním prostředkům při využití tzv. skimmovacího zařízení nebo jiných prostředků sloužících pro padělání nebo pozměnění platebního prostředku, b) počet použití padělaných nebo pozměněných platebních prostředků v bankomatech nebo při placení v obchodech, restauracích apod., c) škoda způsobená na cizím majetku jejich použitím, d) počet využitých tzv. skimmovacích zařízení nebo jiných nástrojů, předmětů, počítačových programů a dalších prostředků sloužících pro padělání nebo pozměnění platebního prostředku, včetně rozsahu a délky doby jejich využití, e) počet bankovních subjektů, vůči jejichž účtům byly takové padělané nebo pozměněné platební prostředky použity, f) rozsah územního použití padělaných nebo pozměněných platebních prostředků, ale i tzv. skimmovacích zařízení či jiných předmětů sloužících pro padělání nebo pozměnění platebního prostředku, a to včetně území jiných států a počtu těchto států, g) doba trvání padělání a pozměňování platebních prostředků a jejich následného využívání (včetně přípravné fáze), včetně skutečnosti, zda byla trestná činnost ukončena z vlastního rozhodnutí pachatelů nebo až zásahem orgánů činných v trestním řízení, h) prognózy dalšího jednání pachatelů a míra následného zamýšleného ohrožení fungování bezhotovostního platebního styku. Podle uvedených kritérií pak k naplnění pojmu „značný rozsah“ zpravidla postačí velké množství získaných údajů k platebním prostředkům a v návaznosti na to desítky padělaných či pozměněných platebních prostředků a desítky neoprávněných transakcí a pro naplnění pojmu „velký rozsah“ je nutné, aby šlo o stovky takových případů. Nelze vycházet jen z výše škody způsobené či zamýšlené použitím padělaných nebo pozměněných platebních prostředků, kterou lze vyjádřit zpravidla souběhem s trestným činem podvodu podle § 209 tr. zákoníku. Uvedené rozlišení mezi značným rozsahem a velkým rozsahem spáchaného trestného činu odpovídá i tomu, že pro naplnění základní skutkové podstaty trestného činu neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 3 alinea 1 tr. zákoníku postačí padělání či pozměnění i jen jednoho platebního prostředku. Ve srovnání se spácháním činu ve značném rozsahu tedy musí jít v případě velkého rozsahu o několikanásobně větší rozsah, a to zejména z hlediska množství padělaných nebo pozměněných, popřípadě použitých platebních prostředků, i s přihlédnutím k rozsahu provedených akcí či operací. Všechna zmíněná rozhodná kritéria se ovšem vzájemně prolínají, což znamená, že naplnění jednoho z nich v menší míře (méně intenzivně) může být vyváženo výrazným naplněním některého z ostatních, není tak třeba, aby byla všechna naplněna stejnou intenzitou. Tyto závěry týkající se značného nebo velkého rozsahu spáchaného trestného činu se přiměřeně uplatní též u dalších alternativ trestného činu neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 1, 2 a 3 tr. zákoníku.

36. Pokud jde o stanovení kritérií pro posouzení rozsahu spáchání trestného činu padělání a pozměnění peněz podle § 233 tr. zákoníku, ať jde o značný rozsah podle § 233 odst. 3 písm. b) tr.

zákoníku, nebo velký rozsah podle § 233 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, je třeba připomenout následující.

37. Současný trestní zákoník i podle důvodové zprávy (srov. k tomu např. Fenyk, J., Hájek, R., Stříž, I., Polák, P. Trestní zákoník a trestní řád: Průvodce trestněprávními předpisy a judikaturou. 1. díl. Trestní zákoník. Praha: Linde Praha, a. s., 2010, str. 908) vycházel z dosavadní koncepce trestnosti daného jednání v § 140 předchozího trestního zákona, zákona č. [140/1961](#) Sb., trestního zákona, účinného do 31. 12. 2009 (dále jen tr. zák.). Z dřívějšího znění byla převzata i okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby v podobě značného rozsahu spáchání činu uvedená v § 140 odst. 3 písm. b) tr. zák., resp. původně (do 31. 12. 1993) v § 140 odst. 2 písm. b) tr. zák., nově byla do trestního zákoníku zařazena další okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby v podobě velkého rozsahu zařazená do § 233 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku. Pro určení kritérií pro posouzení rozsahu spáchání činu (alespoň jde-li o značný rozsah), je tak použitelná i starší judikatura a odborná literatura.

38. Současná odborná literatura zpravidla nespojuje výklad pojmu rozsahu spáchání trestného činu padělání a pozměnění peněz podle § 233 tr. zákoníku přímo s ustanovením § 138 odst. 1 tr. zákoníku, tedy s tím, že součet nominálních hodnot padělaných či pozměněných peněz musí dosáhnout v případě značného rozsahu nejméně částky 500 000 Kč, resp. v případě velkého rozsahu nejméně částky 5 000 000 Kč, popř. že dokonce v takových výších musí být současně způsobena škoda. Naopak dovozuje, že je třeba vždy posoudit konkrétní okolnosti případu, zejména počet padělaných nebo pozměněných bankovek nebo mincí a jejich nominální hodnotu, důležitá však je i okolnost, zda pachatel jednal ojedinele, nebo zda se jednalo o soustavnou nebo déletrvající činnost. K tomu srov. především Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2340-2341. Shodně k této problematice přistupovala i starší odborná literatura [srov. např. Šámal, P., Púry, F., Rizman, S. Trestní zákon. Komentář. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, str. 784, podobně i Dolenský, A. a kol. Trestní zákon (stručný komentář). Praha: EUROUNION, s. r. o., 1995, str. 194]. Sice v úvodu podobně vykládá pojem značného rozsahu i další současný komentář (Draštík, A., Fremr, R., Durdík, T., Růžička, M., Sotolář, A. a kol. Trestní zákoník. Komentář. II. díl. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, str. 1512), avšak následně tyto závěry značně relativizuje a zpochybňuje, když uvedená kritéria doplňuje nejen o praktickou použitelnost padělků, a to s ohledem na jejich provedení a kvalitu, ale i o zohledňování částky získané či získatelné šířením takových padělaných či pozměněných peněz, která by měla podle tohoto komentáře dosahovat nejméně 500 000 Kč v případě značného rozsahu, resp. 5 000 000 Kč v případě velkého rozsahu, s odkazem na podpůrné užití ustanovení § 138 odst. 1 a 2 tr. zákoníku. Poněkud nejasné jsou přitom formulace téhož komentáře, podle nichž na jednu stranu má jít o hledisko fakultativní, k němuž je možno přihlédnout, ale zřejmě není takový postup nezbytný, na druhou stranu striktně vyžaduje dosažení uvedených částek, a to navíc zřejmě jako prospěchu, neboť hovoří o částce, kterou lze získat šířením, jež je zpravidla značně odlišná od součtu nominálních hodnot padělaných či pozměněných peněz, neboť je třeba zohlednit náklady na páchaní této trestné činnosti. Zcela jednoznačně (a podle přesvědčení Nejvyššího soudu nikoli přiléhavě, jak bude vysvětleno níže) pak ztotožňuje znak velkého rozsahu spáchání tohoto trestného činu se znakem škody velkého rozsahu ve smyslu § 138 odst. 1 tr. zákoníku další publikace autorů Fenyk, J., Hájek, R., Stříž, I., Polák, P. Trestní zákoník a trestní řád: Průvodce trestněprávními předpisy a judikaturou. 1. díl. Trestní zákoník. Praha: Linde Praha, a. s., 2010, str. 908.

39. Připomenout je možno i dosavadní relevantní judikaturu, zejména pak Nejvyššího soudu. Z publikovaných rozhodnutí a stanovisek lze zmínit rozhodnutí č. 3/1980-II. Sb. rozh. tr. (které však bylo učiněno za právní úpravy, kdy trestní zákon neobsahoval žádné výkladové ustanovení k výši škody, tj. období § 138 tr. zákoníku, resp. § 89 odst. 11 tr. zák.), podle jehož závěru udávání 120 kusů padělaných padesátidolarových bankovek (měny USA) zpravidla nenaplní znaky okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, že trestný čin byl spáchán ve značném rozsahu. Dále z téhož

rozhodnutí vyplývá, že při výkladu tohoto znaku nelze vycházet z peněžité částky v tuzemské měně, za kterou měly být padělané peníze cizí měny prodány, jestliže jde o cenu na černém trhu neodpovídající kursovní hodnotě cizí měny (jde tak o zjevnou reakci na tehdejší stav ekonomiky se značnou odchylkou reálného tržního kurzu a oficiálního státem určovaného kurzu). Dále bylo dovozeno, že otázku značného rozsahu spáchání činu je třeba posuzovat nejen se zřetelem k množství a nominální hodnotě padělaných, popř. pozměněných peněz, ale i se zřetelem k dalším okolnostem, zejména důsledkům činu v oblasti hospodářských vztahů uvnitř státu i vůči cizině, zda šlo o peníze padělané nebo pozměněné apod. Bylo třeba vzít též v úvahu, že trestní sazba stanovená v zákoně vyjadřuje vysoký stupeň nebezpečnosti činu pro společnost a že tomu musí také odpovídat rozsah škodlivých následků (k tomu však srov. tehdejší § 88 tr. zák.). Naproti tomu byl značný rozsah shledán v opatření si 547 kusů padesátidolarových bankovek (měny USA) v úmyslu udat je jako pravé (srov. „Zhodnocení poznatků o soudní praxi při rozhodování o trestných činech proti měně a trestných činech daňových“ ze dne 8. 7. 1982, sp. zn. Tpjf 50/81 uveřejněné pod č. [29/1982](#) Sb. rozh. tr., v němž bylo předtím jako správné shledáno i shora uvedené rozhodnutí č. [3/1980](#) Sb. rozh. tr.). Na tyto názory navázal Nejvyšší soud např. i v usnesení ze dne 25. 6. 2003, sp. zn. 6 Tdo 668/2003, popř. později v usnesení ze dne 20. 12. 2016, sp. zn. 5 Tdo 1091/2016.

40. Nejvyšší soud v nyní projednávané věci vycházel především z vlastní judikatury k této otázce vztahující se přímo k § 233 tr. zákoníku, jakož i z další relevantní judikatury ke znaku rozsahu spáchání činu, jak byla stručně nastíněna shora, především přiměřeně využil též aktuální závěry velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu uvedené v usnesení ze dne 24. 5. 2017, sp. zn. 15 Tdo 1491/2016, jimiž Nejvyšší soud sjednocoval vlastní rozhodovací praxi při výkladu značného a velkého rozsahu spáchání trestného činu neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 tr. zákoníku. Současně je ovšem třeba mít na paměti, že jde o trestný čin odlišný od padělání a pozměnění peněz podle § 233 tr. zákoníku, závěry týkající se prvně uvedeného trestného činu nelze bez dalšího zcela převzít a aplikovat i na případy jiného trestného činu, neboť jde o trestné činy sice typově blízké, ale stále odlišné, navíc ustanovení § 234 tr. zákoníku postihuje výrazně širší škálu jednání oproti ustanovení § 233 tr. zákoníku, proto i závěry jej se týkající musí být flexibilnější. Je totiž zejména výrazný rozdíl v neoprávněném opatření, padělání či pozměnění šeku, směnky či příkazu k zúčtování, u nichž je přímo uvedena konkrétní částka, tj. nominální hodnota padělaného či pozměněného platebního prostředku, oproti sběru dat tzv. skimmovacím zařízením umístěným na bankomatu k jejich pozdějšímu využití, kdy údaje o jedné platební kartě umožní pachateli přístup k peněžním částkám na bankovním účtu, zpravidla v řádově vyšších hodnotách, než jsou běžně padělané a do oběhu udávané bankovky. Navíc v době tzv. skimmování není předem zřejmé, k jak vysokým částkám si pachatel tím zjedná přístup a jak vysokou škodu i s ohledem na obranná opatření poškozeného uživatele platební karty i jeho banky může pachatel způsobit, padělanou platební kartu (na rozdíl od padělaných peněz) může také pachatel užít opakovaně a navyšovat tak způsobenou škodu a prohlubovat narušení hospodářské soustavy. Padělání a pozměnění peněz se z uvedených variant více blíží padělání a pozměnění šeku, směnky či příkazu k zúčtování tím, že je v době padělání zřejmé, jaká je nominální hodnota takového platebního prostředku, na druhou stranu v případě šeků, směnek či příkazů k zúčtování jde zpravidla o částky řádově vyšší, než mají obvykle padělaná oběživa. I z těchto důvodů je možné pouze přiměřené použití závěrů z citovaného usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu.

41. Při zohlednění výše uvedené odborné literatury i judikatury Nejvyšší soud uzavřel, že souhrn nominálních hodnot je významnou veličinou pro určení, zda jde o značný či dokonce velký rozsah spáchání činu ve smyslu § 233 odst. 3 písm. b), resp. odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, nejde však o kritérium jediné, jak bylo naznačeno shora. Je třeba hodnotit nejen množství a nominální hodnotu padělaných peněz, tj. ve výsledku právě i souhrn nominálních hodnot všech padělaných peněz, ale též další okolnosti spáchání činu. Zejména musí být zohledněna četnost případů padělání peněz či jejich udání jako pravých. S tím souvisí i časové období, po které byl takový čin páchan, tj. zda šlo o

čin ojedinělý, či naopak byla trestná činnost páchána dlouhodobě, soustavně, tzv. po živnostensku. Bez významu není ani rozsah místní oblasti zasažené padělky. Pozornost je třeba dále věnovat kvalitě padělaných peněz a z toho plynoucí pravděpodobnosti jejich úspěšného udání jako pravých. To vše jsou doprovodná kritéria, která je třeba zohlednit při posouzení, zda čin byl spáchán ve značném rozsahu či dokonce v rozsahu velkém.

42. Kritérium souhrnu nominálních hodnot padělaných či pozměněných peněz je sice významné, nelze jej zcela pominout, nicméně není nezbytné, aby tento souhrn dosáhl částky 500 000 Kč v případě značného rozsahu, resp. 5 000 000 Kč v případě velkého rozsahu, a to s analogickým odkazem na ustanovení § 138 odst. 1 tr. zákoníku, jak požadoval obviněný M. S. Shora nastíněná kritéria se totiž vzájemně prolínají, naplnění některého v menší míře může být vyváženo tím, že jiná jsou naplněna ve vyšší míře. Ostatně uvedená kritéria jsou do značné míry též vzájemně provázána, neboť při padělání či pozměňování bankovek nižších nominálních hodnot je potřeba více útoků pro dosažení téhož souhrnu než u bankovek vyšších nominálních hodnot. Podobně se do této otázky promítá i zvolená měna padělaných bankovek. Tak např. v případě švýcarských franků, které obviněný také padělal a byl za to na Slovensku odsouzen, a bankovky v nominální hodnotě 1 000 švýcarských franků by stačilo při kurzu převyšujícím 23,32 Kč za 1 frank pouhých 22 bankovek k dosažení v souhrnu 500 000 Kč, zatímco bankovek nominální hodnoty 500 Kč by muselo být 1 000 kusů. Souhrn nominálních hodnot padělaných či pozměněných peněz je tak veličinou významnou, nikoli jedinou, určující a nepřekročitelnou. I při nižším souhrnu nominálních hodnot padělaných či pozměněných peněz, než je hranice 500 000 Kč, resp. 5 000 000 Kč, tak může být znak značného rozsahu, či velkého rozsahu shledán jako naplněný. Podobně ale mohou nastat situace, jakkoliv méně pravděpodobné, kdy vzhledem k ostatním doprovodným hlediskům nedojde k naplnění příslušného znaku rozsahu ani při dosažení uvedených částek představujících nominální hodnoty peněz.

43. Z těchto důvodů proto nelze v případě padělaných či pozměněných peněz bez dalšího převzít závěr velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ve věci vedené pod sp. zn. 15 Tdo 1491/2016, jak byl rozveden shora, že pro naplnění znaku značného rozsahu zpravidla postačí desítky padělaných pozměněných platebních prostředků (v případě § 233 tr. zákoníku peněz), a v návaznosti na to desítky neoprávněných transakcí, rozuměj udání padělaných nebo pozměněných peněz, resp. pro naplnění pojmu velký rozsah stovky takových případů. Přece jen s ohledem na zpravidla nižší nominální hodnoty padělaných peněz a nižší škodu touto trestnou činností způsobenou jiným uživatelům oběživa je třeba zvýšit požadavky na počty padělaných bankovek, a to i vzhledem k jejich nominální hodnotě. Není tedy možné zcela ignorovat částku 500 000 Kč pro značný rozsah, resp. 5 000 000 Kč pro velký rozsah, avšak jde pouze o jedno z více kritérií, tyto částky pro shledání uvedeného rozsahu nemusejí být nutně dosaženy, jak bylo rozvedeno shora, a to vzhledem k míře naplnění dalších znaků pro určení rozsahu rozhodujících (jako je počet padělků, jejich nominální hodnota, období, po které je trestná činnost páchána, trestnou činností zasažené území apod.). Přesto však výsledná suma nominálních hodnot padělaných peněz s uvedenými částkami musí korelovat, musí se jim alespoň více či méně blížit, a to i vzhledem k míře naplnění dalších kritérií (viz výše). V případech padělaných či pozměněných bankovek vyšší nominální hodnoty tak skutečně mohou pro naplnění znaku značného rozsahu dostačovat desítky případů (jak bylo shora naznačeno v příkladu se švýcarskými franky), u bankovek nižších nominálních hodnot pak nemusí stačit ani několik málo stovek případů (např. v případě padělaných bankovek v hodnotě 100 Kč by 200 případů nedostačovalo).

44. Při spáchání činu ve velkém rozsahu ve srovnání se spácháním činu ve značném rozsahu musí jít o několikanásobně větší rozsah, v zásadě lze vycházet z myšlenky, že musí jít o řád vyšší rozsah (tj. desetinásobek), bude-li se přihlížet ke kritériu souhrnu nominálních hodnot padělaných peněz, resp. jejich množství, úměrně tomu musí být v násobně vyšší míře naplněna i další shora uvedená kritéria (k tomu srov. obdobně též přístup v rozhodnutí č. [44/2013](#) Sb. rozh. tr., jakož i v již citovaném

usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2017, sp. zn. 15 Tdo 1491/2016).

45. Rozhodně však nelze spáchání činu ve značném či velkém rozsahu ztotožňovat se způsobením škody značné nebo velkého rozsahu ve smyslu § 138 odst. 1 tr. zákoníku, jak namítá obviněný (a jak se někdy uvádí v odborné literatuře – viz shora), neboť toto kritérium není jediné, ba dokonce ani rozhodující. Předně je třeba uvést, že výše škody je určující pro majetkový delikt v podobě podvodu podle § 209 tr. zákoníku, který bývá spolu s udáváním padělaných peněz páchan v jednočinném souběhu. Také je na místě poznamenat, že nikoli veškerá jednání postižitelná podle § 233 tr. zákoníku nutně vedou ke konkrétní škodě způsobené konkrétnímu subjektu, neboť padělání nebo pozměnění peněz je trestné i bez toho, že by následně došlo k jejich udání jako pravých, postačí totiž tzv. úmysl přesahující objektivní stránku skutkové podstaty v podobě jednání s úmyslem je udat jako pravé, v případě opatření a přechovávání padělaných nebo pozměněných peněz se dokonce ani tento úmysl nežadá. V tomto smyslu tak jde o tzv. předčasně dokonáný trestný čin, který je formálně dokonán, aniž by materiálně byl způsoben pachatelem zamýšlený výsledek. Mnohem výstižnější než kalkulovat se způsobenou škodou, je vycházet při posuzování rozsahu spáchání činu ze souhrnu nominálních hodnot padělaných či pozměněných peněz, a to ve všech variantách trestných jednání podle § 233 tr. zákoníku, ovšem ani tyto hodnoty nejsou jediné a je třeba zohlednit i okolnosti další, jak bylo rozvedeno shora.

46. Jde-li o případ obviněného M. S., soud prvního stupně v odůvodnění svého rozsudku (na str. 74) správně uvedl, z jakých kritérií vycházel při posouzení, zda čin byl spáchán ve značném rozsahu. Předně vycházel ze souhrnu nominálních hodnot padělaných bankovek obviněným, což bylo 790 kusů bankovek nominální hodnoty 500 Kč, tj. v souhrnu 395 000 Kč. Není ovšem pravdou, jak uvedl soud prvního stupně, že by tato částka odpovídala způsobené škodě, protože uvedená částka je dána souhrnem hodnot bankovek padělaných obviněným spolu s obviněným Š. B. a jimi též udaných do oběhu, jak vyplývá z bodu I. výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně (tj. 782 kusů bankovek v nominální hodnotě 500 Kč), a hodnot padělaných bankovek nalezených u obviněného M. S. při domovní prohlídce, jak vyplývá z bodu III. výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně (tj. 8 kusů bankovek v nominální hodnotě 500 Kč). Proto škoda způsobená obviněným jeho trestnou činností popsanou v rozsudku je nižší, a to 391 000 Kč (bez oněch 4 000 Kč, tj. 8 bankovek po 500 Kč). K tomu je možno ve spojitosti se shora uvedeným rozbořem doplnit, že obviněný byl odsouzen za padělání (a udávání padělaných) bankovek nikoliv v desítkách, ale ve stovkách případů, dokonce počet dílčích útoků se již blíží tisíci, tj. počtu o řád vyššímu, což nepochybně výrazně zvyšuje závažnost a rozsah jeho trestné činnosti. Jen proto, že padělal bankovky s nominální hodnotou 500 Kč, nedošlo ani při takto vysokém počtu útoků v souhrnu k dosažení částky 500 000 Kč, nicméně celková suma hodnot padělaných bankovek se této výši již zdatelně blíží (chybí pouhých 105 000 Kč). Dále soud prvního stupně správně poukázal na doprovodná určující kritéria, jako je doba páchaní činu. Soud prvního stupně nevycházel z toho, že obviněný nutně páchal svou trestnou činnost po celé období, kdy docházelo k záchytu padělaných peněz uvedených obviněnými do oběhu, jak vyplývá z popisu skutku ve výrokové části rozsudku soudu prvního stupně. Nicméně i s ohledem na počet padělaných bankovek, nároky na jejich výrobu, ale i potřebu jejich následného uvedení do oběhu, dospěl odůvodněně k závěru, že k padělání bankovek docházelo po dlouhou dobu v řádu nejméně měsíců. Z přehledu v tabulce č. 1 ve výroku rozsudku soudu prvního stupně jednoznačně vyplývá, že k záchytu padělaných bankovek docházelo pravidelně od 28. 3. 2010 po celou dobu tohoto roku, jakož i po celý následující rok 2011, a to zejména v jarních a letních měsících, poté, již sporadicky v počátečním období roku 2012 (v tomto směru skutečně může jít o zachycení padělaných bankovek uvedených do oběhu v dřívějším období), z čehož lze správně usuzovat na největší aktivitu obviněného právě v letech 2010 a 2011, tj. v období v řádu měsíců, a to dokonce přesahujícím délku jednoho roku, resp. dokonce blízcí se délce dvou let. Takové provedení činu obviněným M. S. soudy nižších stupňů správně označily za dlouhodobé a soustavné, v podstatě prováděné po živnostensku, a nikoli ojedinělé, výjimečné. I to svědčí pro závěr, že obviněný páchal činnost ve značném rozsahu. Ve

prospěch takového závěru hovoří i fakt, že padělky byly znalcem označeny jako velmi kvalitní, dokonce jedny z nejkvalitnějších za poslední léta, ohodnocené stupněm č. 2 na stupnici od 1 do 5, o jejich kvalitě svědčí též rozsah jejich zdařilého udání do oběhu a až jejich pozdější záchyt, tedy nikoli při jejich prvotním udání, které bylo úspěšné. Z tabulky č. 1 výrokové části rozsudku soudu prvního stupně též vyplývá, že rozsah zasažené oblasti byl velký, k záchytu padělaných bankovek po jejich delším či kratším užívání jako oběživa docházelo prakticky na území celé České republiky. I tyto skutečnosti zvyšují závažnost trestného činu obviněného a promítají se i do posouzení znaku značného rozsahu spáchání, neboť tato doprovodná kritéria byla v daném případě naplněna výrazně vyšší měrou ve srovnání s jinými případy obdobného typu.

47. Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší soud shledal, že soudy nižších stupňů nepochybily, pokud skutky obviněného M. S., jak byly popsány ve výroku rozsudku soudu prvního stupně pod body I. a III., právně kvalifikovaly jako zvláště závažný zločin padělání a pozměnění peněz podle § 233 odst. 2 alinea 1, odst. 3 písm. b) tr. zákoníku, taková právní kvalifikace byla správná, odpovídající zákonu, a to včetně naplnění okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby v podobě spáchání činu ve značném rozsahu. Z tohoto důvodu byly námitky obviněného sice podřaditelné pod jím uplatněný dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, avšak nebyly opodstatněné, jak vyplývá ze závěrů shora rozvedených.

IV. Závěrečné shrnutí

48. Na podkladě všech popsaných skutečností dospěl Nejvyšší soud k závěru, že obviněný M. S. z části vznášel námitky, které obsahově neodpovídají uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, a Nejvyšší soud se jimi proto nemohl zabývat. Protože se však jeho dovolání částečně opírá o námitky, které by mu odpovídaly, ale Nejvyšší soud neshledal tyto námitky opodstatněnými, odmítl jeho dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. řádu jako zjevně neopodstatněné, takže nepřezkoumával zákonnost a odůvodněnost napadeného rozhodnutí ani správnost řízení mu předcházejícího. Jde totiž o závěr, který lze učinit bez takové přezkoumné činnosti pouze na podkladě spisu a obsahu dovolání, aniž bylo třeba opatřovat další vyjádření dovolatelů či ostatních stran trestního řízení nebo dokonce doplňovat řízení provedením důkazů podle § 265r odst. 7 tr. řádu. Navíc obviněný v převážné části svého dovolání uplatnil shodné námitky jako v podaném odvolání, jimiž se zabýval už odvolací soud, přičemž se s nimi v napadeném usnesení správně vypořádal.

49. Nejvyšší soud mohl rozhodnout tímto způsobem o podaném dovolání podle § 265r odst. 1 písm. a) tr. řádu v neveřejném zasedání, proto tak učinil.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)